

[Musikk]

HEADSET. Odd Nordstoga i front mener Trondheimsolistene er verdens beste headset. Før var han skeptisk til kombinasjonen visesang og strykeensemble. Bak fra venstre: Anja Bang, Bård

Trønderstryk

Monsen, Hilde Huse, Ingvild Ranum, Stina Andersson, Bergmund Skaslien, Marit Aspås og kunstnerisk leder Øyvind Gimse.

Det blir sagt at de ser ut som engler, men spiller som djevler.
I morgen kan Trondheimsolistene hente hjem tre Grammy-priser.

Jørgen Jelstad og Ole Morten Melgård (foto), Trondheim

DE RUSLER PÅ SOLSIDEN i Trondheim, med instrumentkasene på ryggen. En vuggende cello og en svingende fiolin. Forsvinner inn dørene på Dokkhuset klare for en klassisk titimersøkt. Der sitter allerede kunstnerisk leder for Trondheimsolistene, Øyvind Gimse, og svinger buen over celloen sin med et evig glis. Og det er kanskje ikke så rart. Dagen etter drar han til Los Angeles, englenes by.

- Jeg fikk helt hakeslepp.

Gimse fikk telefonen om at de var nominert til tre Grammy-priser en lett fyllesyk julebordsdag derpå. For sin siste plate «Divertimenti» er Trondheimsolistene nominert til prisene «Best surround album», «Best engineered album» og ikke minst «Best small ensemble performance».

Idet du leser dette, skåler han muligens med Bono eller drar et stev han har lært av Odd Nordstoga, for Beyoncé. For oppvarmingen til Grammy-utdelingen, verdens mest prestisjetunge musikkpris, er en evig rekke festivitas med stjernene.

- Vi får vel ta med en sånn grammofontut hjem, gliser Gimse.

Nordstoga og Deep Purple. Men lille Trondheimsolistene er allerede «frøktli» store. Ifjor feiret de 20-årsjubileum, og norske toppartister står i kø for å ha dem i ryggen.

Det var dette strykerensemblet som i 2000 backet Herborg Kråkevik på gigantsuksessen «Kråkeviks songbok», som solgte opp mot 300.000 eksemplarer i Norge, og etterpå turnerte de land og strand for 75.000 publikummere.

Sissel Kyrkjebø, Sondre Lerche, Odd Nordstoga og Espen Lind har også ønsket sving over sakene. Og for kort tid siden hadde de konsert med Marit Larsen i Stavanger domkirke, hvorpå manageren hennes sporenstreaks ringte daglig leder Steinar Larsen og kunne fortelle at Marit var helt i fistel og bare måtte gjøre mer med dem. Selv Deep Purple-legenden Jon Lord har de spilt inn plate med. Og ikke minst har de turnert hele verden, fra Carnegie Hall i New York til Suntory Hall i Tokyo, med Ole Edvard Antonsen og ikke minst stjernefiolinisten Anne-Sophie Mutter.

- Hun digger oss. Det er en blanding av at orkesteret på den ene siden gjorde alt hun ville, men samtidig merket hun at de, på typisk norsk maner, ikke var særlig autoritetstro. At orkesteret har sitt eget, indre liv også, sier Gimse.

Studenter i verdensklasse. Trondheimsolistene begynte som et tilbud til studenter ved musikkutdannelse i Trondheim. Det var Bjarne Fiskum som i 1988 startet prosjektet og ledet det fra suksess til suksess gjennom 90-tallet. Allerede i 1999 fikk det merkelappen «et lite strykeorkester i verdensklasse» av Westdeutsche Zeitung etter konserter i Tyskland. I 2002 hoppet Øyvind Gimse etter Wirkola og tok over som kunstnerisk leder.

- De første ti årene Trondheimsolistene holdt på, var ren gratisjobbing for de involverte. Jeg var den første musikeren de noensinne leide inn da jeg var med dem for første gang i 1991. Det var først på midten av 90-tallet det begynte å komme inn litt penger, sier Gimse.

Nå omsetter de for åtte- ni millioner kroner i året og har til og med egen administrasjon. De deler på ti faste musikere med symfoniorkesteret i Trondheim.

Når de lyser ut disse stillingene, valfarter folk fra hele verden til Trondheim for å prøve-spille. Sist gang kom det to fra Japan og to fra USA, fra Kasakhstan og hele Europa. I tillegg har de over 100 frilansmusikere de kan plukke fra når de skal gjøre oppdrag. Av disse er det en kjernegruppe på rundt 25 stykker. Og de har fortsatt en stor andel studenter fra Musikkonservatoriet i Trondheim.

Men hvordan kan et delvis studentensemble

[Trønderstryk]

● ende opp som internasjonale stjerner?
 – Medlemmene i orkesteret er ikke verdens beste instrumentalister sammenlignet med andre topporkestre, som bare plukker de beste herfra og derfra. Det er som da Rosenborg var på sitt beste, da var det nesten bare trøndere på laget, men det handlet om kultur og eierskap. Nå som de taper for alle, har de jo mye dyrere spillere, som er såkalt bedre, forklarer Gimse.

Så der har vi det altså. Godfoten?

– Det har foregått en profesjonalisering, men vi vil bevare grunnideen. Det spiller ingen rolle om du er fra Stavanger eller Burundi, så lenge du får tid til å komme inn i kulturen.

Gimse legger til, som for i det minste å holde litt avstand til Nils Arne Eggen:

– Dette er ikke noe orkester for raske overganger, for å si det sånn.

Grammy og Gaza. Men at dette er en dag for raske overganger, er det liten tvil om. Trondheimsolistene har maratonprogram denne tirsdagen. Tidlig gjennomgåelse på morgenen og to konserter før klokken åtte sammen med så forskjellige artister som Odd Nordstoga, felespiller Gjermund Larsen og til slutt en salme med komponist Henning Sommerro.

I bilen på vei fra første gjennomgåelse sitter svenske Stina Andersson med fiolinen på fanget. Hun kom til Trondheim for et par år siden for å begynne på mastergrad på Musikkonservatoriet.

– Jeg hadde hørt mye om Trondheimsolistene før jeg flyttet hit, og da jeg dro, hadde jeg et ønske om å spille med dem. Jeg visste ikke engang at Trondheim også hadde et symfoniorkester, for det var bare Trondheimsolistene jeg hadde hørt om, sier Andersson.

Nå er ønsket oppfylt og vel så det, som for eksempel å opptre med Anne-Sophie Mutter

SAMSPI LL.
 Odd Nordstoga,
 Kristoffer Gjerde,
 Stina Andersson.

LI KE FØR.
 Trondheimsolistene venter på at Trond Giske skal tale ferdig så de kan få svinge buene. Fra venstre: Øyvind Gimse, Anja Bang og Bergmund Skaslien. Bak: Bassist Jon Sjøen.

på verdens kanskje mest prestisjefylte klassiske musikkfestival i Luzern i Sveits i september ifjor. Andersson var også en av dem som var med å spille inn den Grammy-nominerte platen «Divertimenti» i Selbu kirke. Verdens første rene lydinnspilling på Blu-ray ble gjort av et lite ensemble fra Trøndelag. Kanskje kan hun i morgen sette Grammy-pris på cv-en.

– Vi konkurrerer jo med Moskva-solistene og slike, så jeg tror liksom ikke helt det går an å vinne. Isåfall blir vel vi den første norske Grammy-vinneren etter Truls Mørk.

Ingenting kan få ting til
 å puste og svulle som
 med stryk
 Odd Nordstoga

GJENNOM SKJERMEN. Almas Karakystyk fra Kasakhstan tar en liten lytttepause med bratsjen i hvilestilling. – Jeg så Trondheimsolistene på tv første gang jeg kom til Norge, men jeg tenkte aldri at jeg ville få sjansen til å spille med dem, sier masterstudenten ved Musikkonservatoriet i Trondheim.

Grammy-prisen

- Musikkens Oscar og verdens mest betydningsfulle musikkpris.
- Deles ut i Los Angeles hvert år.
- Årets utdeling er nummer 51 i rekken.
- I år er nordmenn nominert til hele åtte priser: Leif Ove Andsnes, Trio Mediaeval, låtskriverduoen i Stargate – Mikkel Eriksen og Tor Erik Hermansen, Morten Lindberg og Hans Peter L'Orange i Lindberg lyd for den tekniske biten av Trondheimsolistenes plate «Divertimenti». Trondheimsolistene er også nominert som beste kammerorkester.

FYFELA. Hilde Huse, Ingvild Ranum og Fride Bakken Johansen varmer opp fiolinene med godt humør før de skal spille fletta av Trond Giske.

PÅ FLERE PLAN. Åse Våg Aaknes øver på fiolin. En trapp opp gjør en danser seg klar for forestilling.

Men som trondheimsolist, er det ikke bare klassisk det går i.

– En av de beste tingene er at man får gjøre så forskjellige ting. Sånne popting kan være veldig gøy, det også. Det er ikke akkurat det man lærer på skolen, men det er morsomt å se en annen verden. Få treffe Morten Harket og Sissel Kyrkjebø og se hvordan de er, sier Andersson.

Verdens flotteste headset. Bak scenen i lokstallen på Marienborg legger Odd Nordstoga et lag med ost, et med salami og drysser på en agurk eller tre før han setter seg foran Mac-en og lader opp til konsert.

Ute i verkstedhallen, som er gjort om til midlertidig konsertlokale, står det svære lokomotiver som kulisser, og crewet går rundt i oransje jakker som kunnet stammet fra Vegvesenet.

Men det skal ikke mer til enn 16 strykere for å fylle hele lagerhallen med høykultur. Men Odd Nordstoga måtte omvendes for å synes strykere var stas.

– I starten var jeg litt mot det, jeg. En mann på kassegitar med strykeorkester bak, det har ikke vært mitt initiativ. Jeg synes liksom det var litt unødvendig, og at det er et forsøk på forfining av visemusikk og popmusikk, sier Nordstoga.

Han har lagt fra seg siste biten med salami →

[Trønderstryk]

● og ost og kikker ut i lokalet. Klør seg på haken.

- Men jeg har ikke det forholdet til det lenger i det hele tatt. Ingenting kan få ting til å puste og svelle som med stryk, sier Nordstoga og ruller pust i store bevegelser med armene.

- Man står jo på en måte midt i verdens flotteste headset, gliser han.

Flere av låtene på siste platen er spilt inn med arrangement for Trondheimsolistene, og det kommer til å bli mer. Men fullstendig overbevist er han ennå ikke.

- Jeg er vel en av de få som ikke synes den strykekvartetten på «Yesterday» er noe særlig.

Trønderfølelser. Kulturminister Trond Giske og miljø- og utviklingsminister Erik Solheim kommer rullende inn i lokstallen med et tog for å åpne Kulturminneåret 2009. De holder sine taler, mens men in black og unge kvinner i blå skjørt varmer opp i en kakofoni av lyd bak scenen. Den siste lipglossen legges, og Øyvind Gimse sender noen beroligende smil i øst og vest. En bratsjist og en fiolinist har funnet

KLASSISK PASSESASJER. Hele strykerensemblet busses til Nidarosdomen i full fart for å rekke støttekonsert for Gaza-ofrene. Marit Aspås gjør siste cellosjau for dagen.

hverandre i musikken og gir hverandre en lang klem før Giske trer av og de trer på.

Anmeldere verden over trekker frem ungdommelig friskhet, felles spirit og, med Anne-Sophie Mutters ord, en følelsesmessig drive. Ungdommelige og litt utradisjonelle.

- Det er ikke noen fare for at vi glemmer hvor vi er fra. Vi vil satse regionalt også. Mister vi ungdommeligheten og gløden, mister vi kjernen i orkesteret. Vi har spilt på de største klassiske arenaene i verden, men samtidig har vi nylig vært i Surnadal, Steinkjer, Levanger og Frøya. Dermed ser musikerne at de også må spille på Frøya for å få lov til å spille i Tokyo, sier daglig leder Steinar Larsen.

*Det her er eit sjumilssteg
Det her er endeleg*

Odd Nordstoga smeller til på refrenget så Giske og Solheim får vind i smilehullene på første rad. Solistene gynger i stolene på scenen, tramper takten med føttene. Øyvind Gimse smiler hele veien gjennom. Denne kvelden er flertallet av solistene studenter. The young spirit.

Vi har spilt på de største klassiske arenaene i verden, men samtidig har vi nylig vært i Surnadal, Steinkjer, Levanger og Frøya. Steinar Larsen, daglig leder i Trondheimsolistene

PÅ TV. Trond Giske i prat med Al Jazeera.

JAAAA! Tabita Berglund var aldri i tvil da hun ble spurt om å være med Trondheimsolistene. – Herregud, det var bare sånn jaaaaaa!

– Det er enormt verdifull samspillserfaring. Du får spille med proffe folk, og det forventes at du presterer deretter. Det får en til å prestere mer enn man kanskje trodde man kunne, sier Tabita Berglund (19), som har vært med siden i sommer.

Marit Aspås (25) har vært med i flere år, men kjenner fortsatt forventningene.

– Jeg er fortsatt nervøs før hver prøve.

Frosk og kulturminister. De springer inn på bakrommet, legger varsomt instrumentene i fiolin- og cellokasser. Flere har bilder av barn, slektninger eller mentorer på dem. I en av kassene er det bilde av en frosk. I dag skal de hverken videre til Asia eller Sør-Amerika, men busses rett til Nidarosdomen i en rasende fart for å rekke støttemarkeringen for Gaza-ofrene. Blå skjørt svinger seg over issvullene og setter cellokassene i bussetene som om de var mennesker. Vel fremme haster de gjennom mørket mot katedralen. Engler i snøen, djevler på scenen.

Trond Giske virrer rundt, fra et intervju med Al Jazeera som aldri kommer i gang, til bak scenen for å lete etter artister å hilse på. Trønder-Giske har selvsagt et nært forhold til Trondheimsolistene.

– Jeg kjenner jo Trondheimsolistene fra min egen oppvekst. Det er utviklet et enormt sterkt strykermiljø i Trondheim de siste 20 årene. Særlig Trondheimsolistenes internasjonale anerkjennelse er imponerende. Bare det å bli nominert til en Grammy, er en fantastisk ære, og det viser hvor langt de har kommet, sier Giske, som selvsagt kan bekrefte at alle deres innspillinger er vel på plass i den personlige samlingen.

Stolene i Nidarosdomen fylles. Buene på scenen begynner å svinge, og Griegs «Air» fra «Holbergsuiten» viser seg nok en gang å kunne fylle en gigantbygning. Øyvind Gimse har allerede pakket kofferten for Los Angeles og Biltmore Hotel, som ifølge hjemmesiden er «the premier choice for celebrities, presidents and dignitaries».

– Min visjon er at en jobb i Trondheimsolistene skal være en drømmejobb for musikere. Hvis jeg får ønskene mine oppfylt, kommer vi dit at folk stoler på orkesterets kvalitet og tror på at uansett hva vi gjør, så blir det bra. Vi må ha en tydelig profil og være i toppsjiktet med det vi gjør. Gjøre prosjekter vi har tro på. Det finnes ingen snarveier .., sier Gimse og tar en liten pause før han lar siste del av setningen henge som en stille forventning.

– ... kanskje med unntak av en Grammy. 🍷